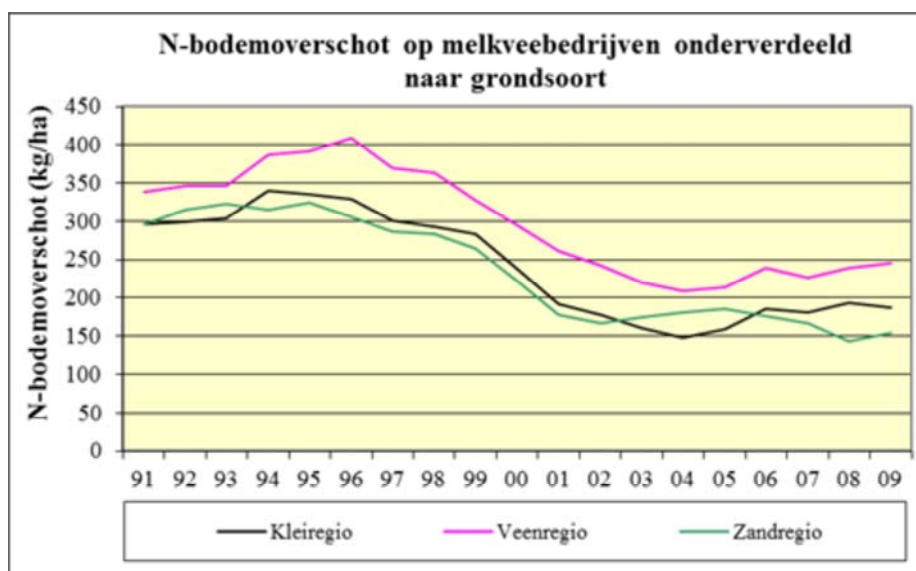

Bodemoverschotten op melkveebedrijven sinds 1990 sterk gedaald

De bodemoverschotten voor fosfaat en stikstof op melkveebedrijven zijn sinds begin jaren negentig sterk gedaald. Dit blijkt uit de Evaluatie van de Meststoffenwet 2012. LEI Wageningen UR heeft in opdracht van het Ministerie van EL&I naar de ontwikkeling van de bodemoverschotten voor stikstof en fosfaat gekeken. Na 2001 is voor stikstof sprake van een stabilisatie, de bodemoverschotten voor fosfaat daalden na 2005 verder. De melkveesector heeft daarmee een goede prestatie geleverd.

De bodemoverschotten voor stikstof

Het stikstofbodemoverschot daalde van 300 à 400 kg per ha in de eerste helft van de negentiger jaren naar 150 à 250 kg/ha in 2009 (figuur 1). Dat komt doordat zowel minder stikstof uit dierlijke mest als uit kunstmest werd gebruikt. Onder invloed van het mestbeleid (zoals lagere verlies- en gebruiksnormen en emissiearm toedienen van mest), hogere kunstmestprijzen en het beter rekening houden met de stikstof in dierlijke mest werd efficiënter met meststoffen omgegaan. Daarnaast is ook sprake van een efficiënter gebruik van stikstof bij de voeding, vooral tijdens de Minasperiode en door de mogelijkheid van bedrijfsspecifieke excretie in het Gebruiksnormenstelsel. Figuren 1 en 2 zijn gebaseerd op bedrijven uit het BIN (Bedrijven-Informatienet van het LEI).

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI

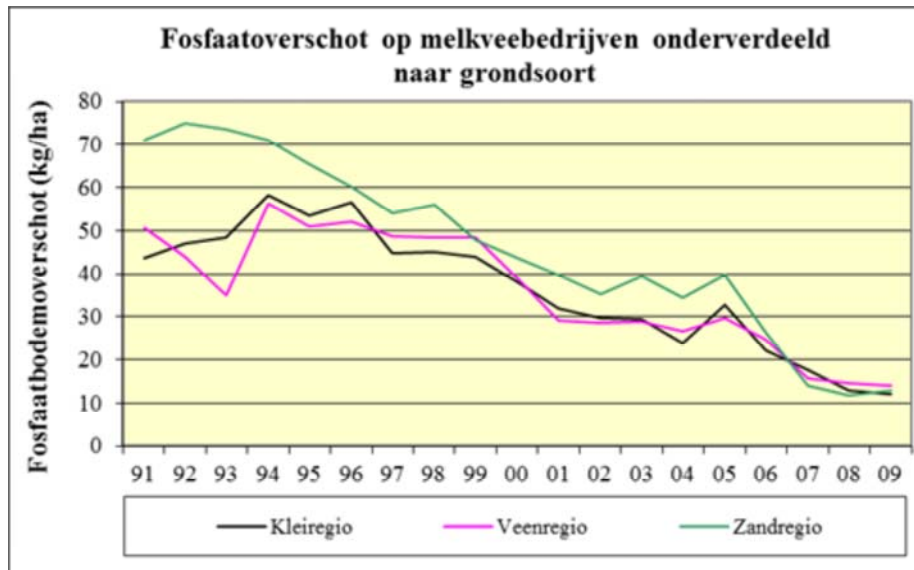
Figuur 1. Het gemiddeld stikstofbodemoverschot voor melkveebedrijven per jaar, onderverdeeld naar regio (BIN-bedrijven)

Voor de veenregio is het stikstofbodemoverschot over de hele periode hoger dan voor de zand- en de kleiregio. Dat komt doordat bij de berekening van het stikstofbodemoverschot voor de veenregio rekening wordt gehouden met vrijkomen van stikstof bij de vertering van organische stof (mineralisatie). Voor een deel houdt de veehouderij met deze mineralisatie overigens wel rekening bij de bemesting van veengrond.

De bodemoverschotten voor fosfaat

Het bodemoverschot voor fosfaat daalde van 50 à 70 kg per hectare in de eerste helft van de jaren negentig naar ongeveer 13 kg per hectare in 2009 (figuur 2). Ook dit komt doordat zowel minder fosfaat uit dierlijke mest als uit kunstmest werd gebruikt en ook hier speelt een efficiëntere voeding een rol, naast het mestbeleid en hogere prijzen voor kunstmest. Deze rol is echter minder groot dan bij stikstof doordat bij het afvoeren van dierlijke mest tot nu toe stikstof meestal de bepalende factor was. Daarom is er nog wel ruimte voor een lager gebruik van fosfaat in veevoer.

Begin negentiger jaren was het fosfaatbodemoverschot in de zandregio ongeveer 20 kg per hectare hoger dan in de veenregio en de kleiregio. Dat komt omdat het mestgebruik in de zandregio toen hoger was dan in de veenregio en de kleiregio. De laatste jaren is er tussen de zand-, veen- en kleiregio nauwelijks verschil in fosfaatbodemoverschot.

Bron: *Bedrijven- Informatienet van het LEI*

Figuur 2. Het gemiddeld fosfaatbodemoverschot voor melkveebedrijven per jaar, onderverdeeld naar regio (BIN-bedrijven)

Na 2005 daalde het fosfaatbodemoverschot nog aanzienlijk (van 30 à 40 kg per hectare naar ongeveer 14 kg per hectare). Dat komt doordat vanaf 2006 (invoering van het Gebruiksnormenstelsel) fosfaat uit kunstmest wordt meegeteld voor de mestwetgeving. Dat was voor 2006 niet het geval. Melkveehouders gebruiken liever dierlijke mest dan kunstmest omdat ze dierlijke mest een vollediger meststof achten dan kunstmest. Daarnaast is het gebruik van dierlijke mest goedkoper dan het gebruik van kunstmest.

Meer informatie is te vinden op de [website van het LEI](#).

Aart van den Ham (LEI Wageningen UR)

LMM e-nieuws, juli 2012